

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus liberiter. (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:
 Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
 Egyes szám ára 5 kr.

Feladvány szerkesztő és lap tulajdonos:
 Németh Gábor.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
 Szerkesztőség: Szent-István-utca 5.
 Kiadóhivatal: Számmer Imre könyvnyomdája.

Mindazon t. előfizetőinket, a kik előfizetéseikkel hátralékban vannak, ismételten figyelmeztetjük, hogy előfizetéseik megújítása iránt haladéktalanul intézkedni sziveskedjenek, mert, ha ennek e hó 17-ig eleget nem tesznek, lappeldányaik küldését be fogjuk szüntetni.

A KIADÓHIVATAL.

Helyzetünk.

Minden államnak olyan kormányformája és olyan kormánya van, mint a minőt megérdemel. Ha zsarnok uralkodik felette, leüttetvén a nemzet legkiválóbbjainak tejeit, nehogy fülbe nőjenek; ha önző érdekesoport kerül uralomra, elnyomva az eszmét s kövérre hizlalva magát a nemzet millióinak verejtékéből: úgy kell neki, miért tűr maga felett ilyen uralmat.

Büszkék vagyunk alkotmányunkra, mely régibb ezredéves hazánknál. És a lenézés bizonyos nemével tekintünk Ausztriára, mely csak 31 év óta alkotmányos állam, s csak a mi segítségünkkel tudott azzá lenni. A most folyó kiegyezési harcban mégis azt kell látnunk, hogy Ausztria az erősebb hadakozó fél. Harcra kell ugyanis neveznünk a kiegyezési tárgyalásokat, mert a felek célja: minél több előnyt vivni ki saját hasznára és az el-

lenfél kárára. Hogyan lehet az, hogy ezen alkotmányos harcban mégis Ausztria az erősebb fél? — Ennek egyszerűen csak az az oka, mert ott okosabb emberek intézik ez idő szerint az ország sorsát, mint nálunk.

Már jóval a kiegyezés lejárta előtt megmozdított működésbe hozott Ausztriában minden alkotmányos tényező azon czélból, hogy a megkötendő kiegyezés reánk minél nagyobb megterheléssel járjon. Nép-gyűlések, kereskedelmi és iparkamarák, városok és tartományok működtek közre — nem felsőbb kezdeményezés híján — ez irányban. Ennek tulajdonítható aztán, hogy ma már nincs ember, nincs párt Ausztriában, mely ne vallaná azon elvet, hogy Magyarország kvótáját emelni kell. Annyira telekürtölték egymás fülét ama hazug állítással, miszerint Magyarország óriásiilag hajadt, vagyonosodott, hogy most már talán ők maguk is hiszik ezt, amin eleinte bizonyára csak mosolyogtak. Ez az ily módon megteremtett közvélemény teszi erősebbé az osztrák kormány pozícióját a miénkével szemben.

Mit tett ezzel szemben a magyar kormány? Talán igyekezett nálunk ellenkező közvéleményt támasztani? Dehogy! A mi kormányunk erejét nem a közvélemény támogatásában, hanem a számszerű többségben kereste. Teremtett magának egy horribilis, parancsszóra mindent megszabni kész többséget a legutóbbi választásoknál.

mivel a párbajnál igen lovagiasan viselkedett, megnyerte ellenfelének rokonszenvét és senki azóta sem kételkedik benne, hogy korrekt tisztviselő.

Ami Sándort illeti, azt mondtam, hogy az ő feje lágya is benőtt. Nos igen, lelkiismeretem tulságos megterhelése nélkül ismétlhetem, hogy nagyjában legalább benőtt.

Erről a tényről alkalmam volt személyesen meggyőződni, mikor az utolsó képviselőválasztás idejében Bajna városában akadt dolgom. Kocsin tettem meg az utat oda és a fuvarosom a város végén, a régi tüzerkaszárnya mögött álló Betekints-korcsmánál megállapodott, hogy megittassa a lovait. A képviselőválasztás ugyan már két nappal ezelőtt esett meg (tudvalevőleg Gyurkovics Milán fényes győzedelmével végződött), a korcsma tetején azonban még akkor is ott lengett a nagy zászló: Eljen Gyurkovics Milán képviselőjünk! Az ivóból pedig czimbalmoszó és zavart láрма hallatszott.

Inkább unalmamban, mint kíváncsiságból, leszálltam a kocsiról, hogy betekintsek a korcsmába.

Egy megyei hajdu azonban elállotta az utamat.

— Nem lehet bemenni, tekintetes ur!
 — Miért?

— A Gyurkovics urak mulatnak odabenn, mondta jóakaróan.

E pillanatban pisztolylövés és erős füvegcsörömpölés hallatszott az ivóból, fölőlegessé téve a további magyarázatot. Az első lövést

Hogy minő eszközök útján? arról jobb nem is beszélni. Ez a többség az ő ereje. Csak hogy a milyen kormányunk, olyan a rendelkezésére álló többség is. Nem a nemzet akarata szülte, hanem az erőszak és megvesztegetés fertőjéből kelt életre. Hogyan várhatnók tehát tőle, hogy megérti, megvédi a nemzet óhaját, igazságát? Idegenül állanak ők a nemzeti közvéleménnyel szemben. Ez képezi a mi pozíciónk gyöngeségét.

Nagyon is optimistának kell tehát lennie, a ki ily viszonyok között még képes abban hinni, hogy az esetleg megkötendő új gazdasági kiegyezés nem a mi jobb megterhelésünkkel fog járni. Pedig volna egy hatalmas ütőkártya a mi kormányunknak is a kezében: a külön vámterület. Mert ha Magyarország felállítja határait a vámsorompókat, ha Ausztria gyártmányai éppen úgy vám alá vettettek nálunk, mint egyéb külföldi államoknak jobb minőségű és versenykéesebb gyártmányai, akkor a most még virágzó osztrák gyáripar egy csapásra megyn lenne útve. Magyarország egyszerre megszűnnék gyarmattállama lenni Ausztriának. Hatalmas fegyver ez, ha Ausztria gazdaságának forrását, gyáriparát fenyegettjük meg vele.

Amde erre vonatkozólag mit mondott Bánffy báró, Magyarországnak ez idő szerinti vérszelleme? Kijelentette a szabad-elvű párt értekezletén, hogy történnék bármi, legyen bár lehetetlen kiegyeznünk

öt második követte, rövid időközökken... Az ajtón két ijedtképu cigány ugrott ki, egy harmadik kontrás pedig utánuk szólt az ablakból:
 — Gyertek vissza, bibások, hiszen csak hatlövétű a nagyságos ur revolvere!

A kontrásokkal én is beléptem az ivóba. Csak egy Gyurkovics mulatott odabenn: Sándorka; a megyei hajdu alkalmasint azért beszélt Gyurkovics urakról, mivel a szintén jelenlevő Horvay Ferit is a családhoz számította.

Odakünn erősen süttött a nap, de az asztalon mégis több lámpás és vagy harminc, boros üvegbe dugott fagygyertya égett.

— Világot! Még több világot! — kiáltotta éppen akkor Sándorka.

A csapos behozta az istáló-lámpást is.

— Mit csináltak itt? kérdeztem kíváncsian.
 — Korteskedünk! mondá Sándor önézetesen.

— Egy hete már se éjjelünk se nappalunk! panaszkodott Horvay.

— Mindig csak dolgozunk és készítjük Milánnak a talajt! toldotta meg Sándorka.

— Bizony, ha mi nem volnánk, elhasalna a monoklis, mint a béka.

Mejgyzem, hogy hármunkon kívül még csak a cigány és a csapos volt az ivóban; legjobb akarattal se tudtam tehát megérteni, hogy miféle talajt dolgoznak meg.

— De hiszen a választás már meg is volt, két nappal ezelőtt!

Ez a kijelentésem láthatólag zavarba hozta őket.

Gyurka és Sándor*

(Újabb adatok a Gyurkovics-féle történetéhez.)

Írta: Herczeg Ferencz.

ELŐSZÓ.

Mikor évekkkel ezelőtt kiadtam a Gyurkovics-féle történetét, ilyen szavakkal szakítottam fölbe följegyzéseimet:

„Szeretnék még egyet-mást elmondani Gyurka és Sándorka viselt dolgaiból, de a fiatal urak (különösen a legkisebbik!) egyelőre minden komolyság hiányában szűkölködnek, úgy, hogy mostanában nem is merném őket türelmes olvasómmal közelebbre megismertetni. Talán még benő a fejük lágya...“

Jelentem most már, hogy a várt örvendetes esemény bekövetkezett: a fiatal urak fejelágya benőtt.

Afelől már régebben biztos voltam, hogy a Gyurkák benőtt. Ő főszozolgabíró a délvídeken és a szorgalmas újságolvasók emlékezhetnek a nevére a földosztó mozgalmak idejéből, mikor a toloncozás terén kifejtett nagyszabású tevékenységével vonta magára az általános figyelmet. Egy pártonkívüli képviselő a belügyminiszterhez intézett interpellációjában akkoriban kifejezést is adott a Gyurkovics-féle tömeges eltoloncozói rendszer törvényes és opportunus voltával szemben táplált erős kételyeinek: Gyurka azonban provokáltatta a honatyát és

* Az „Új Idők“ képes hetilap mult heti számából.

Ausztriával, a kormány mindezek dacára sem gondol a vámsorompók felállítására. Meg lesz tehát az eddigi közös vámterület, habár más elnevezés alatt is.

Mikor Ausztria Magyarország kormányelnöke szájából ilyen nyilatkozatot hall, mikor legvitálisabb érdekeit látja így az ellentét által biztosítva, hogyne lenne igazságtalan a követeléseiben egyre vakmerőbb? És Magyarország népe hogyne szomorodnék el, mikor látja, hogy az, kit szereg elére állított — nem ő, hanem a politikai demoralizáció, — igazi rossz katoná, aki eldobja fegyverét még az ütközet előtt.

Ezért mondjuk újból elsomorodott szívvel: minden államnak olyan kormánya van, mint a minőt megérdemel.

POLITIKAI HIREK.

— Az indemnity. A halogatásokból, toldozás és feldozásokból elősködő kormány pénzügyminisztere utjára a képviselőház mai ülésén betervezte az 1899. évi első hónapjában viselkedő közterhekről és fedezendő állami kiadásokról szóló törvényjavaslatot, melyben felhatalmazást kér, hogy a jövő év első hónapjában főtartarhassa a jelenleg fenálló költségvetési törvényt. A javaslat a jövő héten már parlamenti tárgyalásra kerül s az ellenzék — mint már értesülünk — készen van arra, hogy ennek a kormánynak ez és hasonló óhajai ne teljesüljenek.

Egy millió hitel népoktatási czélokra. *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter a képviselőház tegnapi ülésén törvényjavaslatot nyújtott be, a melyben állami népoktatási és az ezzel kapcsolatos tanítólakások építésére 1.000.000 forint hitelt kér. A miniszter ezen nagyon szükséges befektetésre szolgáló összeget annak idején bevehette volna ugyan a költségvetés keretébe is, de hát ezt nem tette azon egyszerű oknál fogva, mert akkor hová

— Becsületszavadra mondd?

— Becsületszavamra!

Akkor menjünk szavazni, — sürgette Sándorka — hogy le ne késsünk véletlenül.

Nehézzen sikerült csak megértetnem velük, hogy a buzgalmuk immár kárba veszett, mivel Milán, miként a lapokból tudtam, átvette a mandátumot és Budapestre utazott.

— Ezt tisztán nekünk köszönheti, — bizonygatta Sándor. — Ha mi nem vagyunk, elhasal, mint a béka.

— Czigány, tust! kiáltotta Horkay. Most már igyunk egyet a győzelmünkre!

(A két sógor azontúl is állhatatosan ragaszkodott meggyőződéséhez, hogy Milán tisztára csak az ő buzgalmának köszönheti mandátumát és később, mikor a képviselő makacsul megtagadta a Betekints számlájának kifizetését, ebben nemcsak nagy háládatlanságot láttak, de abban is meggyőződtek, hogy Milán pozíciója nagyon megrendült a kerületben.)

A Betekints-beli találkozásunkat különben csak azért említettem, mivel akkor győződtem meg róla, hogy Gyurkovics Sándor most már társadalmi tényező számban megy a vármegyében és hogy nem lehet róla többé, mint gyermekemberről beszélni. A szeles suhanczból érett férfi lett. Megerősödött és megkomolyodott. A nehéz székeket félkéllez is oda tudta vagdosni a falhoz ha pedig megkötötte magát egy-egy nótában, akkor a terrorista hajlamokkal bíró Horkay is kénytelen volt meghajolni akarata előtt.

Ez a tapasztalásom azt a meggyőződést éllette meg bennem, hogy most már nem való, hogy továbbra is véka alá rejtsem a legkisebb két Gyurkovics-fü mécsesét.

tűnt volna el az az ötvenezer forint plusz? A javaslat a következő:

1. §. A vallás- és közoktatásügyi miniszter felhatalmazatik, hogy az állami épületekben, a népoktatási törvény követelményeinek meg nem felelően elhelyezett állami elemi népoktatási iskolák számára szükséges tantermeket és tanító lakásokat fölépíthesse.

2. §. A szükséges építkezések költségeinek fedezésére a pénztári készletekből 1.000.000 forint általánosság szavazatik meg s fölhatalmazatik a vallás- és közoktatásügyi miniszter, hogy ezen összeg keretén belül az építési költségeket az 1898. évi VI. törvény-cikkben foglalt állami költségvetés, Beruházások VI. fejezeténél, külön cím alatt elszámolhassa.

3. §. Ezen törvény kihirdetése és végrehajtásával a vallás- és közoktatásügyi, valamint a pénzügyminiszter bizatnak meg.

Az indokolásban el van mondva, hogy az országban 196 olyan, részben községek, részben hitfelekezetek által az államnak átadott népoktatási iskola van, melyek türethetetlen épületekben vannak elhelyezve. Ezért már csak az állami tekintély megőrzése szempontjából, de más iskolafentartóknak buzgó példaadásán is, segíteni kell a türethetetlen állapotot. A 196 iskolánál 302 tanteremről és 177 tanító lakásról kell gondoskodni. Az építkezési költségekhez a községek és felekezetek részéről 43.259 forint pénzértéke szolgáltatik.

Ifj. Zichy János gróf.

A kiegyezési tárgyalások izgalmai között nagy feltűnést keltő czikk jelent meg a bécsi „Vaterland”-ban ifj. Zichy János gróf tollából.

A czikk bevezető része reá mutat arra a természetellenes szövetségre, a melyben az osztrák konzervatívok részt vesznek, a midőn a liberálisokkal karöltve igyekeznek meggátolni a kiegyezés létrejöttét. Micsoda konzervativizmus az, a mely a monarchia alapját képező kiegyezést akarja megdönteni? Ez az önző és irigy emberek politikája, a kiknek fáj, hogy Magyarország fejlődik, hogy a külpolitikába kezd elfoglalni az őt megillető helyet s hogy

A következő — egymással csak lazán összefüggő — rajzok sorozata ennek a belső kénysernek igénytelen produktuma.

Meg akarom még jegyezni, hogy ezúttal kimerítőbben kell foglalkoznunk egyik hősünknek, névszerint Gyurkának, gyermekkorával. Ezt azért tartom szükségesnek, mivel a későbbi főszolgabíró serdült éveiben oly példátlan és életbevágó lépésre határozta magát, mely nemcsak a Gyurkovics-család, hanem az egész délvidéki úri társaság kebelében kinos szenzációt, sőt elkéseredést és megbotránnykozást keltett; ha már most igaz az, hogy a gyermek játékaiban megnyilatkoznak a későbbi férfi jellembeli sajátosságai, akkor meglehet, hogy ilyen módon megtaláljuk a lélektani kulcsot, mely elől kipattannak a főszolgabírói sziv titkos fiókjai és mely érthetővé teszi azt, ami ma egész Bács-Bodrog szemében érthetetlennek látszik.

Aki önök közül elolvasta a Gyurkovics-fü krónikáját, az régi ismerősökkel fog találkozni. De ha valaki nem olvasta el, az se nagy baj.

TANULÓ ÉVEK.

A kecskebéka és a tüzérgomb.

Huszárka rajztanár ur a bajnai gimnázium nyitott alakában állott és szomorú megnövekedéssel nézte azt a két kis fiút, aki odalenn a piac kövezetén hemperegve, azon buzgólkodott, hogy, darabokra tépje egymást. Az egyik fiu barna volt és bájos, mint egy amoretta, a másik szőke és rózsás arczu, mint egy dühös angyalka. Az amoretta az angyalka mellén térdelgett és két kezével erősen belemarkolt annak selymes szőke hajába, az angyal viszont kicsi kezével

anyagi viszonyait javultak. Ezen okokból kívánják a kvóta emelését.

E jogtalan alapokat s igaztalan követelést rendkívül világosan bonczogatja cikkében ifj. Zichy János gróf. És sokáig nem fogják elfelejteni odaát Ausztriában azt a kijelentését: „... az erkölcsi mozanatok az állam életében nem mérlegelhetők arannyal.” Majd röviden fejti ki az egyedül helyes és igazságos álláspontot, a melyet a kiegyezés mérlegelésénél egy pillanatra sem szabad feledni: „Magyarországnak, államjoga értelmében, egészen ugyanazt a befolyást kellene érvényesítenie, mint Ausztriának; ha ez eddig nem történt, úgy ez még nem szolgálhat okul arra, hogy most, midőn a természetes viszony c tekintetben is helyreáll, e miatt Magyarországnak kvótáját fel kelljen emelni.”

Ifj. Zichy János gróf czikke óriási feltűnést keltett odaát Ausztriában. Az egyes pártkörökben élénken vitatják a fiatal gróf cikkét, a lapok pedig különböző kommentárokkal kísérik. Nem tagadhatják azonban el, hogy e czikk világos következtetéseivel, a most folyó kiegyezési tárgyalásokon még sokszor fog követelőleg előtérbe lépni.

A czikk a maga világos következtetéseivel teljesen feleslegessé tesz minden kommentálást s azért egész terjedelmében adjuk az alábbiakban:

Különös tény, hogy Ausztria konzervatív elemei a mostani kiegyezési válság alatt teljesen a liberális fellegóshoz csatlakoznak, a liberálisokkal karöltve az új kiegyezés létrejöttét megnehezítik és álláspontjukat ugyanazokkal az érvekkel védelmezik.

Azt hiszem, hogy a kiegyezésnek és a Magyarországgal való viszonyoknak, mely immár harmincz esztendeje szabályozva van, első sorban kellene az összes konzervatív elemek érdekeit képeznie.

A dualizmuson nyugszik a monarchia alapja, a trón erőssége s mindkét oldalon a népek hatalma. Rángatni a kiegyezést nem egyéb, mint a monarchia alapját megrendíteni, a trón erősségét csökkenteni, mindkét nemzet hatalmát a külfölddel szemben aláásni.

Feladatunk, sőt kötelességünk a konzervatív elemeknek a Lajtán innen és túl, hogy

oly erősen szorította össze az amoretta torkát, hogy már csak líhegve tudott lélekezni.

— Eressz el, gazember! hörögte az amoretta.

Eressz el, te kutya: líhegte az angyal.

— Nem eresztessz el?

A következő pillanatban már nem lehetett látni se angyalt, se amoretta, csak egy kavargó porfelhő, mely a két kigyóügység-gel forgó és rugdoló ellenség fölött kavargott.

A szomszédos házak ablakaiból megbotránnyozó emberek nézték a küzdelmet. Egyik-másik szülő az ablakhoz hívta csemetéjét, hogy elretentő példával hasson az erkölcsi érzületére.

— Látod, fiam, ilyenek a vásott gyerekek, akiket nem szeret a jó Isten!

A leánykák meg is szepentek, de a fiúcskák szemében harcias tüz csillogott, a szívéket pedig heroikus vágyak dagasztották. Hej, mindegyiküknek volt egy testvérkéje, vagy jó pajtása, akit alkalom adtán így szeretett volna elpáholni, mint most a végleg föllükkerkedő barna fiu páholta a szőket.

Huszárka rajztanár időközben megsokalta a dolgot.

— Elefántovics, — mondta — azonnal eredj le és válaszd el a két dühös kolykót.

Elefántovics fölugrott a rajzdeszkája mellől és sietett a megisztelő küldetésnek eleget tenni. Hosszu, leányos arczu és pedáns gonddal öltöztetett fiu volt, akit az összes bajnai iskolásgyerekek mint a tanárok szponját gyűlölték. Soha nem játszott a többi fiuval és mindig első emívens volt. Igaz, hogy minden tantárgyból privátórát vett, még a hittanból is.

Mikor Elefántovics odaért a verekedőhöz, a szőke fiu már harczképtelen volt és minden ellenállás nélkül túrta az ütlegeket. A

ezt a viszonyt, mely 30 éven át megfelelőnek bizonyult, mondhatnám minden áron fenntartásuk.

Nos, kérдем: a monarchiának melyik része kezdett először a kiegyezés szerkezetén komolyan rángatni: Ausztria vagy Magyarország? Az osztrákok kívánták-e Magyarország kvótájának fölemelését, avagy a magyarok követelték annak leszállítását a maguk számára?

És melyek azok az okok, melyek Ausztriát és jelesül Ausztria konzervatívait követelésükre ugyszólván kényszerítik?

Azt állítják, hogy Magyarország anyagi viszonyai az utolsó évek folyamán határozottan megjavultak, ennek következtében Magyarország teljesítőképesebb lett, a kereskedelem és ipar fejlődése Magyarországon, fővárosunk fölvirágzása, az utolsó években rendezett kiállítások eredménye ezt szerintük a legfényesebben bebizonyították. Továbbá azt is vitatják, hogy Magyarország állása Ausztriával szemben annyira tulsúlyban levő és Magyarország közvetett befolyása a külpolitikára annyira kidomborodó, hogy már emiatt előtérbe lép a kvóta fölemelésének szükségessége.

Ezen főérvel szemben azt kell állítanom, hogy az a körülmény, mikép Magyarország anyagi viszonyai tényleg megjavultak és Ausztria érdekei ezáltal nem szenvedtek, éppen amellellett ezől, hogy a dualizmus és különösen a két monarchia vám- és kereskedelmi viszonya a gyengébbik félt erősítette, az erőset pedig nemcsak nem gyengítette, hanem a fejlődés nem sejtett fokára emelte. Ennek következtében egészséges viszony az, mely közöttünk létezik. Hogy tehát Magyarország a harmincz év alatt megerősödött, csak természetes, egészséges folyamat, és egyáltalán nem lehet oka annak, hogy Magyarország kvótája emeltesék.

Ami a mások érvét illeti, hogy Magyarország befolyása a külpolitikára kidomborodóbb, mint amilyen talán évek előtt volt és hogy a kvótát már ezért is fel kell emelni, azt nem fogadhatom el azért, mert az erkölcsi mozzanatok az állami életben nem mérlegelhetők arannyal. Magyarországnak, államjoga értelmében, egészen ugyanazt a befolyást kellene érvényesíthetnie, mint Ausztria; ha ez eddig nem történt, akkor ez még nem szolgálhat okul arra, hogy most midőn a természetes viszony e tekintetben is helyreáll, emiatt Magyarország kvótáját fel kelljen emelni.

békekövet megragadta az irgalmatlan győző kezét és szigorúan rákiáltott:

— Huszárka tanár ur azt parancsolja, hogy azonnal hanyjátok abba!

A kisebbik fiú villámgyorsasággal kikilott ellenfelének körmei közül és talpra ugrott. De ahelyett, hogy megköszönte volna a jó időben jött segítséget, haragosan fordult megmentője ellen:

— Hogy mersz te beleavatkozni a mi dolgunkba, hiszen mi testvérek vagyunk!

— Igen, — kiáltotta a nagyobbik fiú — ez az én öcsém és ha agyon is verem, ahhoz senkinek semmi köze!

— Majd megmondom a Huszárka tanár urnak, — fenyegette őket a békekövet.

— Megmondod? Nesze, spión!

E szavakkal az anyalka megforgatta kezében a szíjon függő könyvesomót és fültövön ütötte Elefántovicsot, az amoret pedig hirtelen gáncsot vetett a hátrálónak, úgy, hogy az elvágódott a kövezeten. Néhányat még ráütöttek, aztán fölkerelkedtek és nyilsebessen elfutottak a tüzérkaszárnya irányában. A visszavonulásuk azonban nem lett volna rendezett, ha a sarkon meg nem állapodtak volna egy kicsit, hogy számárfület mutassanak a porúljárt békekövetnek és hogy gonyolódva kiáltás feléje:

— Spión! Spión!

Elefántovics föltápászkodott és miközben zokogott, mint egy leány, visszament oda, ahonnan jött. A lába ugyan nem szenvedett kárt, de azért gyors elhatározással biczegni kezdett, mikor belépett a terembe, hogy annál példásabb legyen majd vakmerő elleniségeinek büntetése. A verés, amit kapott, láthatólag lélekemelő hatással volt összes osztálytársaira.

De még egy igen fontos ok van, mely miatt Magyarország befolyása a külpolitikára természetesen erővesz.

A politikai viszonyok Magyarországon — lega'bb látszatra — konszolidáltak, azaz, létezik egy hatalmas többség, mely minden körülmények között ő felsége kormányának engedelmeskedik és ennek következtében — a mi a külpolitikát illeti — föltétlenül megbízható és van Magyarországon egy ellenzék, mely jól tudja ugyan, hogy ha a választások alkalmával a kormány által meg nem tizedeltetett volna, most mint egy nagy politikai hatalom szerepelne, egy ellenzék, mely teljesen tisztában van azzal, hogy ha akarná, minden parlamenti működést lehetetlenné tenné. Ennek dacára korrektil és komolyan viselkedik, nem akadályozza a parlamenti gépezetet munkájában, szóval, meg van arról győződve, hogy az ország legfontosabb érdekét minden körülmények között a parlament nyugodt és folytonos működése képezi. Azt hiszem, ez a tény a természetes oka annak, a miért Magyarország egy pillanatra talán Ausztriával szemben preponderáló állást foglal el.

Nem akarok arról beszélni, micsoda anyagi előnyöket biztosított magának Ausztria a dualizmusból 1867-ben. A közös miniszteriumok minden tartozékukkal Bécsben vannak, a külföldi diplomáciai testület Bécsben él, a hadsereg szükséglete legnagyobb részt Ausztriából fedeztetik, a legnagyobb fournisseurök osztrákok, az udvar Bécsben él, az uralkodó udvartartása a székvárosban van — mindezek tények, de még sem szolgálnak okul arra, hogy magyar részről az osztrák kvóta emelését követeljék.

A magyar kvótabizottság a magyar álláspontot pénzügyi oldalról föltárta és megokolta, egész Magyarország — a Kossuth-frankizió kivételével — a kiegyezés létrejötte mellett akart sikra szállani és nem kíván egyebet, mint fenntartani a statuskvót. Ha ez egyesült hazafiség és tántorithatatlan lojalitás ezen aktusában a Lajtam tul senki más nem jön segítségünkre, legalább az osztrák konzervatívoknak kellene ezt tenniük, a kiknek első sorban kellene gondját viselniük császárának és hazának, a habsburgi monarchia hatalmának és erősségének.

Ifj. Zichy János gróf ezzel a czikkével is újabb bizonyítékát adta kiváló tehetségének és a katholicus Magyarország nem csatkozík,

A fiuk arca sugárzott a kellemes meglepetéstől, mert három pedig hirtelen lebukott a pad alá, hogy ott küzdjön meg az öröm deliriumával.

— Mi a kaszárnya-uteza két haszontalan fizikónak? kérdezte Huszárka tanár ur!

— Gyurkovics György és Gyurkovics Sándor, — mondta a követ könyek közt. — Az egyik ismétlő a másodikban, a kisebbik az elsőbe jár . . .

Miközben Huszárka ur a követjének személyében közvetve megsértett tanári tekintélyének adandó példás elégtétel módozatai fölött elmélkedett, addig a kaszárnya-uteza közel volt hozzá, hogy gyászos színhelyévé legyen egy újabb testvér-vizálynak. Gyurka ugyanis itt megint rátámadt az öcsésére:

— Ide adod a békámat?

— Nem a tied a béka, hanem az anyém!

— Nem én fogtam?

— Nem az én piczémmel fogtad?

— Aszondom, add ide?

Sándorka a térdéig erő és meglehetősen kopott kis bárszonynadrágra zsebébe nyúlt, ahol az Eriszalmává lett kecskébékát rejtegette és minél tovább kotorászott a zsebében, annál inkább megennyhült arczának sötét kifejezése.

— Most már odaadom, mondta végül előzékenyen.

Gyurka gyors pillantással megértette Sándorka engedelkenységének okát: a harcz hevében agyonnyomták és széltalpitották a szegény békát.

— Edd meg, biztatta öcsését.

E pillanathon egy fekkruhás czukrázsinas ment el mellettük, tálaló deszkával a fején és füstölő cigarettával a szájában. Ügye-

midőn benne a jövő emberét látja, a ki ugy kiváló tehetsége, mint ritka politikai érzékével a mai zürzavaros helyzetből is megfogja találni a kivezető utat.

ÜJDONSÁGOK.

— III. Béla király temetése. F. hó 21-én lesz Budapesten a Mátyás temetőben III. Béla király temetése. A temetést Vaszary Kolos hercegprímás fogja tartani, a temetésnél dr. Steiner Fülöp is segíkezni fog. A helybeli káptalant a három legfiatalabb tagja, Sruboric, Krenca és Gremperger kanonokok fogják képviselni. A temetést megelőző nap délben és este 6 órakor a város összes templomaiban meghúzzák a harangokat, magán a temetés napján pedig reggel 9 órakor a székesegyházban ünnepélyes gyászmise lesz, melyet Károly János nagyprépost fog tartani és a melyre az összes megyei és városi hatóságok meghívotnak.

— Terézia nap. A székesegyházban ma reggel 9 órakor ünnepélyes nagy mise volt Mária Terézia királynénk emlékére. A szent misét Huszár Károly kanonok tartotta fényes segédlettel, abban a remek szép miseöltönyben, melyet Mária Terézia himzett ezen egyház számára. A nemes királyné emléket minden évben megünnepel, mivel t. i. ő a székesfejérvári püspökség alapítója. Mert a mi püspökségünk nem oly régi, mint a többi Szent István által alapított, hisz még másfél század sem mult el alapittatása óta. Szent István ugyanis csak prépostságot és káptalant alapított, melyek számára nagy kiváltságokat szerzett a római pápától, melyekkel hazánk egyik egyháza sem dicsekedhetett. Ezen kiváltságok legnagyobbja volt, hogy egyik püspökség alá sem tartozott. A püspökség csak 1777. óta áll fenn. Ekkor alapította Mária Terézia a rendek sürgetésére. Ez alkalommal birtokul kapta Sárkeresztúr, Teést, a káptalant pedig Pákoz, Gyuró, Sukoró, Sóskut és Etytek községeket. Ez alapittástól

sen és biztosan vitte a deszkát, amelyen czukros habbal telt nagy üvegtál állott.

A fiuk egyet gondoltak, mikor szikrázó szemmel néztek össze Gyurka felvett a földről egy eldobott cigarettavéget és az inas után sietett.

— Bocsánat, czukráz úr, nem adna egy kis tüzet?

— Szivesen . . .

Miközben Gyurka rágyújtott, Sándorka észrevétlenül belepota a habostálba a béka-hulát. Aztán jó egyetértésben folytatták útjukat, arczukon lelki megkönnyebbülés és bizonyos önértzet kifejezésével, mint aféle termékeny tehetségek, a kik saját lelki világukat egy új ötlettel gazdagították.

Sándor illedelmesen megkérdezte egy követ irtól hány óra van s midőn megtudta, hogy csak egy fél óra mulva lesz ebéd ideje, fivérével a kaszárnyatéren pitykéző s meglehetősen vegyes elemekből álló fiú-társasághoz csatlakozott. Gyurkát csakhamar megszállotta a játék ördöge. Leccsavart a nadrágról egy fölöseleges gombot a kijelentette, hogy ő is játszani fog. Egy meztalános kamasz megvetően utasította vissza.

— Mit akarsz azzal a hitvány nadrággombbal? Mi itt füles pitykével játszunk és katonagombokkal. . . Egy katonagombot üt pityke, egy pityke pedig őt nadrággomb.

Gyurka, a maga árva nadrággombjával a markában, pirulva állott a dolyfős töképenzések között. A büszke lelke nem tudta eltűrni ezt a megaláztatást.

kezdve dr. Steiner Fülöp a tízenegyedik püspök az egyházmegyében. Elődei: Nagy, Milassin, Vurm, Kopácsi, Szutsits, Horváth, br. Szalai, Barkóczy, Karner, Farkas, Jekelfalussy, Dulánszky és Pauer János voltak. Ugyancsak Mária Terézia alatt épült a mostani székesegyház is, melynek tulajdonképpen a feldult bazilika helyén lett volna a legméltóbb helye.

Egyházmegyei hírek. A megyés püspök dr. Viszota Alajos papneveldei tanulmányi felügyelőt az alapvető és ágazatos hittan rendes, báró Gulenau Ervin papneveldei lelkiigazgatót pedig a bölcsélet rendkív. tanárává nevezte ki.

— **A rendőr-geniek.** Ma délután 2 és 3 óra között a székesegyház előtt egy kissé megviselt ruházatu ember sétált fel s alá. A nyakára a hideg ellen védőtül világos színű vastag sálkendő volt kötve. Az idegen férfiü türelmetlenül látszott várni a litánia végét. A véletlen útjában arra vezette rendőrségünk fiatal tehetőségét Simon Sándor rendőrfogalmazót (a ki minden jogos alap nélkül alkaptánynak nevezte magát). A rendőrfogalmazó az újabb időben úgy látszik gyakran ábrándozhatott valami Lucheni-féle hirhedt alak elfogadásán, mert anarchistákkal telített képzelete, azonnal veszedelmes egyént sejtetett vele az idegenben. Hogy kellő tapintattal fogjon az országossá váló eseményhez, előbb több ízben elcsátalt a titokzatos idegen mellett. Aztán pedig ridegen szólította meg a sétáló alakot.

— Kicsoda maga? Igazolja magát.

— Éu Kuglics György szolgálgyházi tanító vagyok — válaszolta a felszólítás által meglepett idegen.

Simon Sándor rendőrfogalmazó ravaszul mosolygott az idegenre. „Báránnyörbe bujt farkas” — gondolta magában, aztán felszólította az idegent, hogy kövesse a városházára. És az idegen férfiü kissé indignálódva, hogy ő semmi bünt sem követett el, követte a rendőrfogalmazót a városházára. Mikor már a hivatalos helyiségben voltak, csak akkor kegyeskedett Simon bemutatni magát, hogy ő „rendőr alkaptány.” Követelte ismétlenül az idegentől, hogy igazolja magát. A szegény tanító előadta iratait, a melyekből kitént, hogy ő valóban Kuglics György szolgálgyházi tanító. Az „alkaptány” ur látva, hogy sem szocialista agitátor, sem nem anarchista a jámbor férfiü, visszaadta iratait s reményében csalódva szigoruan parancsolt reá, hogy „elmehejt.”

Kuglics György tanító előtt hozzánk a szerkesztőségbe s itt elpanaszolta kellemetlen kalandját s azt, hogy az „alkaptány” ur még azt sem tartotta szükségesnek, hogy az okozott kellemetlenségért bocsánatot kérjen.

Nekünk az eset ismertetése után nem sok szavunk van, mert hiszen a genie-nek nem lehet irányt szabni, a tapintatra nem lehet megtanítani senkit. Kívánatosnak tartjuk azonban, hogy a főkapitány ur figyelmeztesse Simon Sándort, hogy jövőre a hivatalos hatalom használatában legyen óvatosabb, mert a személyes szabadságot csak úgy könnyelműen megsérteni nem lehet, s hasonló eset még nagy kellemetlenséget okozhat.

De kérjük a főkapitány urat arra is, hogy tiltsa el Simon Sándort az „alkaptány” jogtalan önméltól. Székesfejérváron egy rendőr-alkaptány van és ez Póleser Péter. Simon Sándort a közgyűlés „rendőrfogalmazónak” választotta meg s ennek daczára ő megteszi magát rendőr alkaptánynak. Ezt használja mindfenél s mint megítkezésel látjuk, még a tüzoltók jubileumának meghívóján is mint rendőr alkaptány van megnevezve. Tessék azt a címet használni, a mit a közgyűlés adott, s a közgyűlés határozatát tessék tiszteletben tartani.

— **Iskolai mulasztások.** A legutóbbi közgibiz. ülésen elhatározták, hogy a mulasztó gyermekek szüleit először szóval fogják meginteni s csak ha az ítéés nem használna, másodizben fogják pénzbírsággal sújtani őket. Mára idézték be a szüloket, hogy indokolják gyermekeik mulasztásait. Volt is ott annyi ember, hogy alig fért meg a városház szüik folyosóin. Ho-

zot fel mindegyik többé-kevésbé elfogadható okot. Egyik szegénységére hivatkozott, másik betegségére, vagy hiányos ruházatára gyermekének. Bizony ez mind olyan ok, melyet el kel fogadnunk méntességül. Az ezen okokból eredő mulasztásokat nem lehet büntetés-el, pénzbírsággal csökkenteni, ezeken csak társadalmi uton lehet segíteni. Simon Sándor alkaptány felolvasta előttük a törvénynek a kötelező iskolázatásról és az iskolai mulasztásokról szóló szakaszait és figyelmeztette őket, hogy küldjék el rendszeren iskolába gyermekeiket, mert rendszeren azokból kerül ki az emberek szeméjje, kik már kiskorukban az iskolakerülés által hozzá szoknak a kötelesség mulasztáshoz.

— **Köszönet nyilvánítás.** Mindazon jó barátoknak és ismerősöknek, úgy a kereskedői karés kereskedelmi ifjuságnak, kik boldogult Birkmayer Lajos temetésén részt vettek, s ravat lára koszorut helyeztek, szóval részvétükkel a gyászoló özvegy fájdalmát enyhítették, ez uton is hálás köszönetet mond özv. Birkmayer Lajosné szüil. *Emlecht* Ida.

— **Szinészetünk.** Ma két hete, hogy Szalkai Lajos szintársulata görögütiz világítás mellett bemutatkozott annak a kis közönségnek, a mely kíváncsiságból a színházba gyűlt. Azóta a zónás előadásokat kivéve, nincs közönség a színházban. Leggyakrabban több a szinész, mint a néző közönség. A néző közönség is olyanokból áll, a kik vagy béreltek már korábban, vagy pedig bizonyos alapon szabad jegyet élveznek. Ennek a nagy részvétlenségek oka általánosan ismert, nem is érdemes már arról beszélni. Szalkai kapzsiságból feláldozta Székesfejérvár közönségének legjobb sziniszzezonját, de egyuttal kedves volt bevonulni, a város akarata és szerződése daczára október elsején, megakasztva ezzel a színház rendbehozását és egyuttal becsapva Kanizsa közönségét is, a hol várták október elsejére. Ez eljárásával méltán zuditotta maga ellen a város közönségét, s az előkelőbb körökben ki is mondták, hogy Szalkai szintársulatának előadásait nem fogják megnézni. Ugy is történt, s ma már Szalkai csak a bérlők, az ingyenes és zónás publikumnak játszik. Ez a bűnhődés egészen igazságos és bizonyos tekintetben tiszteletreméltóvá teszi városánk közönségét. De van még egy más elintézetlen kérdés. Mi lesz velünk januárban? — Szalkai elmegy január elején az bizonyos, a 110 bérlélet nem fogja lejártszani, ez is bizonyos. Gondoskodni kell tehát, hogy a város közönsége műizlésének megfelelő szintársulatot kapjon, de ha ezt biztosítani akarjuk, azt nem szabad az utolsó napokra hagyni. Ne Pató Páloskodjunk. A színház belső díszítése is rendben lehetne, ha nem hagyják az utolsó perczre. De mert Szalkai a szerződés feltételeinek nem tesz eleget, mert a legszükségesebb időben itt hagy bennünket a város 1000 forintos szubvencaiója nem illeti meg. Nem is szabad kiadni. Boldogítsa őt az a subvenzio, a mit Sopronból fog kapni, s a mely subvenzioért, hogy bennünket idő előtt itt. Ezt az ezer forintot pedig tessék már a pályázat kihirdetésénél annak a szintársulatnak ígérni, a melyik januárban fog bejönni. Ez majd biztosítani fog bennünket, hogy jó szintársulatot kapunk és Szalkai ur társulatát örömmel fogjuk nélkülözni. Hanem ez irányban már most kell intézkedni, Mindenki tud róla, hogy Szalkai január 4-én már Sopronban lesz, miért nem akar erről tudomást venni a színházbizottság, vagy ha tudomást vesz róla, miért nem intézkedik még most idejében, hogy jó szintársulattal pótolja helyét?

— **Az idő.** Futva fut az idő, egymást kergetik a perczek, észre sem vettük, s máris itt van az ősz, közel a tél, nap-nap után mulik s egyszer csak majd ott vesszük észre, hogy belelépünk a XIX. század utolsó esztendejébe. Alig néhány hónapja, hogy még arany kalásztól sárgult a föld, ma az ősz jele, a lehullő fálevél borítja mindenütt. A dércsipet növényzet szomoruan hajta alá fejét a földre, onnan vár az anyakebléről tápláló meleget, de hasztalan. Feltekint a magasba, onnét meg köny-cseppel hullanak rá. Siratja maga-magát. a természetet s a nedvesség csak sietteti romlását, elmulását. A mi kis lomb van még a fákon, ijedten hull le az első szellőre s míg nyáron árnyába hívogatta a galyra szálló kis madárkát, most ha madár száll rá, hull le, a földre. az-enyészetbe s eljjeszti azt fagyos zörejével. Néha-néha ugyan vigaszul egy-egy biztató napsugár csalogat ki a szabadba, hol az őszivetésnek zöld pázsitja terül élénk, messze-messze, a látóhatárig; de ez sem nyujt vigaszt, sőt inkább szánokzunk azon a gyenge csirán, lesz-e majd a mi megvédi a zord tél ellen, lesz-e megint olyan szép fehér takarója. De nemcsak kiinn a természet változik, maguk az emberek is téli bőrbé bujnak, s a természet melegét igyekeznek a kandalló tűzével kipótolni. Siet mindenki az utcán, siet az idővel, pedig minden lépéssel közelebb megy a sir, az enyészét felé. A holdvilágos nyári est, sétatí helyett bemenekül szobájába, s a napfény helyett a szoba vörhenyes fényében a kályha mellett siikkérezik, vagy kávéházakba húzódnak az emberek, hol a cigány muzsikájával siratja a természetet: „Lehullott a rezgő nyárfa ezüst színű levele.”

— **A vásár.** Holnaphoz egy hétre lesz az utolsó vásár ebben az esztendőben; a *Dömötöri*, gyesztenye, vagy zöldésg vásár, a hogy külfönelékepen nevezni szokták. Máris mutatkoznak az előkészületek jelei. Természetesen legelsőnek kell lenni; a „Nemzetközi Múzeum”-nak, a Panoptikumnak, no meg a gyors fotografusnak. Azután kezdik csak építeni a vásári bódékat, verik le a sátrak czölöpeit, nem azért ugyan, hogy egy-egy arra botorkáló ember órára bukjon bennük, de azért az sines kizárva. Kiinn a kertekben már szedik ki a szebbnél-szebb zöldséget, a sárgarépát, a petrezselymet stb. Ez a vásár különben élénk szokott lenni, hisz sok mindenfélét kell a téltre beszerezni. Különösen a marha vásár ígerkezik nagygnak, de csak a kínálók részéről, mert nincs a szegényebb népek takarmánya, mivel barmait ki tudná teletetni. A szörnyszülött alakok muto-gatását ma megkezdi, legalább erről tanusokdik az a plakátszerű hirdetés, melyen nagy betűkkel nyomva, olvasható: *Háromlábú kapitány.*

— **Közveszélyes egyén.** Mohán már régebb időtől fogva garázdálkodik *Lengyel* István nevű földmives ember, kinek úgy látszik, nincs helyén mind a négy kereke. Egyszer koresmai verekedést idéz elő, egyszer utcai botrányt csinál. Legújabbán pedig *Esztérgál* Istvánné lakására rontott s az ajtó fessegetni kezdte. Mikor az asszony segítségért kiáltó hangjaira az emberek odasiettek s kérdezték mit akar itt csinálni, azt felelte, hogy csak erre akar menni. Aztán elszaladt haza, minden szó nélkül és ugy esett be a kisajtón. *Esztérgálné* csendháborítás és magánlak megsértése miatt panaszt emel ellene, a község előljárósa pedig, mint közveszélyes egyént elzáratni és elmebeli állapotát megfigyelni kéri.

— **A „Mehet!” vége.** A pályaudvari hangrok után a Mehet-re következtek el a végző napok. Az osztrák vasutügyi miniszter ugyanis, hogy a vonatok elindulása kevesebb zajjal járjon, elrendelte, hogy november 1-től kezdve a vonatkísérő személyzet „Indulás!” és „Mehet!” kiáltásai, a melyek főként éjnek idején az utasok nyugalmát zavarják, az összes osztrák vasutakon jelekkel helyettesítendők. A magyar kereskedelmi miniszter ugyanily intézkedést fog tenni.

— Felhívás. A székesfehérvári rendőrfőkapitány a követés felhívást bocsátotta ki: Székesfehérvár szabad királyi város Törvényhatósági Bizottsága 1897. év november hó 29-én tartott rendes közgyűlésén a szőlőhegyi lakosok beiktatásának tárgyában 326/1897. sz. alatt kelt határozatát kimondotta, hogy a szőlőhegyi lakosoknak, kik 1898. márc. 1. napig 1898. év november 1-ig a városi önkormányzat s egyenkint a rajuk kirótt pénzbüntetés elengedését kérték, kérelmüket pártolól fog a városi tanács a helyi miniszteriumhoz felterjesztetni; ellenben a kérelmük év alatt nem jönnek be, azok ellen a végrehajtás folytattatni fog. Az eljárás megkönnyítése végett megengedtetni rendelték k, hogy az illetők ne legyenek kötelesek kérvényt beadni; hanem kérelmük jegyzőkönyvbe foglalva, bocsáttassék hatósági intézkedés alá. Minthogy a fenti határozatban határozott határidő november 1-én lejárt, felhívjuk a szőlőhegyi összes künnlakók, hogy ezen határozathoz szigorúan alkalmazzák, annál is inkább, mert a megengedtetés, mert, ellenben esetben a törvényes szabályrendelet ide vonatkozó szabályai szerint fog a hatóság eljárni.

— Steiningér Sándornak mai számunkban megjelenő hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét, és ajánljuk dussválasztékú reklárának megkintéstét.

— Megdézsmált káposztás kert. A keresztési káposztás kertében Tóth István keresztési ev. ref. tanító és Örsy Péter földmívelő káposztáját a mult napokban meglopták. A gyuan Domján János és Örsy Gábor ugyanottani lakosokra irányul, kiket a káposzta csészék éjjel a földben kőborolva találtak. A csendőrség által a közönségi előjárás előtt ki is hallgatta őket, de ők állhatatosan tagadnak. Házkutatást is tartottak náluk, né nem akadtak a lopást egészen rájuk bizonyító nyomokra s így a vizsgálót tovább folytatják.

— Rendőrségi hírek. Hoffenreich Ignác házalót engedély nélküli mikródséért 5 frt pénzbírságra és az iparengedély kiváltására ítélte a rendőrség. — Ifj. Edies György és Palla György mezei rendőri kihágásért 3 frt 63 kr. kártérítésre és 5 frt pénzbüntetésre ítéltettek.

— Knazovitzky Béla úri- és női-divat kereskedő mai számunkban közölt hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

INNEN-ONNAN.

A következő tartalmú levelet intézte hozzánk ma egyik olvasónk:

Igén Tisztelet Szerkesztő Ur!

Becses lapjának legutóbbi számában „A város neve” cím alatt igen érdekes tartalmú cikk jelent meg, melyből minden józan, észrelő ember meggyőződést szerezhet arról, hogy mi tulajdonképpen ezen az szabadkirályi városnak a neve, illetve hogyan irandó ez le helyesen, Székesfehérvár vagy Szekesfehérvár. Lévény hallgatni én is józan észrelő ember, elismerem Fehérvárt Fehérvárnak. Azonban ha t. Szerkesztő Ur megígéri, hogy nem von le semmit abból a fentebbi jelzőből, úgy bevaló, de csak negyvenközt, hogy nekem erős kételemem vannak e dolgotban. Sőt mi több, az említett cikket — talán nem jók ellenmondásba — erősítette kételememet. Nem a j és h betűi jogos és jogtalan, illetve helyes és helytelen használatára vonatkozik az hanem sokkal többre. Nem egy betűnek egy egész szónak a jogos használatára. Ez a szó pedig: fejer.

Azt olvastam a cikkben, hogy őseink a fejer szót valami szépen, valami kimagaslónak, kitűnőnek a jelzésre használták. Hát lehetett valaha ez a város jeles, kimagasló, kitűnő? Igen is lehetett a poros akák, nem csak lehetett, de volt is. No ha ez igaz, akkor még nagyobb szégyen rá, hogy szégyesgett, hogy nem megy előre, hogy pang benne minden, művészet, társadalmi élet, kereskedelem. Nos hát, igen tisztelet. Szerkesztő Ur! mondja, most én én kérem, van-e joga jelenleg a városnak a fejer nevet. Szerintem nincs. Nemi is lesz addig, míg nem puczófajk újra, de nem úgy am mint a székely-

zugat, hogy belől a régi, poros, piszkos maradjon. Fogassák fej, hogy kö kövön, ne magradjon, úgy sincs már a régi fejből semmi, a mit kegyelettel kellene őrizniök. A farszák: el a vízzel s csak akkor, mikor már a nap is jól megperzselt, mikor — a széksőtől — fejer lesz újra a talaj, akkor építsék fel. Nem-hiszem, hogy volna, ki nem segítene e felforgatásban, ha pedig mégis akadna, azt küldjék ki addig a szőlő hegyre és csináltassák meg vele az új városának tervrajzát.

Ha pedig ezt nem teszik akkor változtassák a fejeret feketére, hisz-ugyis elkezdtek már az átalakítást, mert hisz világos dolog, hogy a j-ből lett h nem egyből egy korcs szálott k-nál s ez már a fekete k betűje. Már csak a t és e van hátra, az is meg lesz hamar, akkor aztán nem pirulhatnak, hogy éredemellenül viselik a fejer nevet.

Bocsásson meg t. Szerkesztő Ur, hogy ilyen rossz indulattal vagyok városuk irányában, de higgye el sok, igen sok okom van rá, ha nem hiszi, majd alkalom adtával elpanaszokodom. Hanem meghallgassák ám akkor a panaszom, mert hűlőben úgy tesz, mint Szalkay a budapesti sajtó útján kürtölöm világá, hogy nincs közönsé. — azaz, hogy nincs joga városuknak a fejer név viseléséhez.

A „józan esztű” jelzőnek részemre való megadását ezek után is, ismételtlen kérve, maradtam

tisztelettel
Öszinte jónakrójuk.

IRODALOM.

A mi királynénk. A magyar-nőnek és ifjú-ágnak írta: Böngérfi János. Több képpel. Ara bekötve 20 kr. Minden egyes eladott példányból 2 kr a szobor javára esik. Ifj. Nagel Ottó kiadása. Sokkal ismertebb szerző neve, semhogy derék munkája ajánlásra szorúlta. Töröl met-szett magyarsággal, könnyen érthető, világos, zamatos népies nyelven, megkapó közvetlenség-gel beszél el a nép egyszerű gyermekeinek mindazt érzését királyné életéből, a mi meg-hat, hievit, telkesit. Az utolsó fejezetben tapintattal emlékezik meg a nagy tragédiáról. Nem foglalkozik a gyilkossal, akit még arra sem méltat, hogy nevet említse. Egyáltalán előnyösen elít a mostanában gombamódra szaporodó népiratkétdől.

Erzsébet királyné halála alkalmából a nagy királynéira vonatkozó egész irodalom keletkezett. Az egyszerű nép fainak a nagy tragédiát legsikerültebben Böngérfi János, ismert népies író, beszéli el, kinek most megjelent könyvecskéjét ifj. Nagel Ottó adta ki. Több képpel. Ara bekötve 20 kr. Minden eladott példány után 2 krt a királyné szobrának adnak. Már ezért is négyéremdeli, hogy a nép és ifjúság körében te, jesszékli.

Egy elfelejtett író. A negyvenes évek egy sokat emlegetett írójának emléket éleveníti föl az Olesó Könyvtár egyik újabb (107. sz.) füzet. Kúthy Lajos ez, a ki a Hazai rejtelmek-kelet névvel ismert történetekben maradándóvá tette. Egy iskolai kaland című novelláját kapjuk új lenyomatban, egyikét azon józú történeteknek, melyek a régi magyar életet oly igen jellemzik. A mai elbeszélés hangja kétség-telenül más, mint a félszázad előtt való magyar irodalomé volt, de Kúthy novellája érdekességéből, vajmi keveset von le a megváltozott iz-lés. A füzet ára 10 kr.

Verne Gyula regényei. Egyre gyarapodik a sorozat, melyet a Franklin-Társulat Verne munkáinak illusztrált kiadásából a magyar közönség számára közre hozsát. A nagy regény-íróhoz méltó kiadás ez, melyet az eredeti francia kiadások pompás szövegképei ékesítenek. Most 98-103. füzetek jelentek meg; melyek Hódító Robur című regényét egész terjedelmében tartalmazzák. Azaz a szingardag fantáziával, melyet a világirodalomban eddig senki utól nem ért, írja meg ebben a könyvben Verne az Albatros légihajó utasának kalandos, izgalmas történetét. S míg odaadón követjük őket legúj utokban, feltűnnek annak a világ-nak titok, természeti csudái, melynek végtelenségé-ly kritikusátpetetlen a halandó tekin-tetének. A Hódító Robur az író saját szavaival

a jövő, tán a holnapi nap tudománya, mely megnyitja a nagy titkokat az emberiség számára. A regény akár füzetenként 20 kr-ral, akár egyben füzve 1 frt 20 kr-ért vagy diszes vézonkötésben 1 frt 80 kr-ért minden könyv-kereskedésben kapható.

Gyurka és Sándor a czime Herceg Ferencz új regényének, melyet az Új Idők mult heti számában kezdett meg. A híres Gyurkovics család legújabb két csemetéjének vidám élményeit írja meg abban a szerző és már a bevezetés humora mutatja, hogy a férfinembeli Gyurkovicsok jó kedv, kalandvágy és érdekesség dol-gában nem maradnak el a híres hét leány mö-gött. Szikra, a Berándorlók című regény szel-lemes szerzője ismét a magyar gentry életéből ad egy megkapó rajzot, Bródy Sándor érzel-mes novellával közönti az új negyedét. Azonfelül számos érdekes társadalmi cikk és apróság van a diszes füzetben. Az illusztrációk sorában kiválnak Pataky László „Őszi szán-tás” című rajza, Margitay Tihamér két kedves genereképe, a kínai fővárost bemutató fénykép-felvételek, a Park-klub képei és számos más kisebb rajz, mely a heti eseményeket tárgyalja. Az Új Idők a művelt magyar család közönye, programja három szóla foglalható össze: ma-gyarság, előkelőség, érdekesség. A ki az Új Idők irányával és szellemével megismerkedni akar, annak a kiadóhivatalt (Budapest, An-drássy-ut 10. sz.) kívánatra ingyen küld mu-tatványszámot. Előfizetési ára negyedévre 2 forint.

Sertésenyésztés. Irta Dely Máttyás állat-orvos. Harmadik átdolgozott kiadás. Falusi könyvtár 6. füzet. A Franklin-Társulat kiadása. Ez a népies nyelven megirt könyv, valójában tanulságos minden sertésenyésztéssel foglal-kozó gazdára nézve, melyben a széles körök-ben ismert nevű szerző, hosszas időkre terjedő gyakorlati alatt szerzett tapasztalatai alapján, de a szaktudományi kellő felhasználásával tárja a gazda elé a legzsiúkságesebb ismereteket, ut-mutatásokat, mindenütt szem előtt tartván ha-zai viszonyainkat. A képekkel is illusztrált munkában kimerítően le vannak írva a tenyésztés, a hizlalás különböző módjai, a has, a sza-tónna, zsír-legezéseszerű kezelés, kolbász készítés stb. végül ismertette vannak a nevezetesebb sertésfajok is. A 118 oldalra terjedő kötet ára füzve 59 kr.

Martini Gusztáv életrajza. Gruber Máttyás S. J. után írta Horvát Gyula S. J. Budapest, 1898. S-rét, 174 lap. A Szent-István-Társulat kiadása. E rövid életrajz sok tekintetben érde-kes, főleg hazánk nemes ifjúsága előtt, a mény-nyiben oly fiatal hőst látnak benne maguk előtt, a ki épen a jelenkor nehéz megpróbáltá-tásai közepette emelkedett a hit- és az erköl-csös élet magaslatára. Erdekes fiatal hősiük gyermekkorra, a mely ártatlanság és egyszerű-ségben folyt le anyja gondos és éber zemei előtt; érdekes ifjúkora, a mely őt a gimnáziumi tanulmányok veszélyes idejében a küzdelem terére szölitotta, a hol az erény és a tudomány rögös útján haladva, vívta az Ur csatáit, az újv ellenségei ellen: érdekes pályaválasztása, a melyet komoly és nagyfontosságú ügynek tekintett, mint a melytől ideiglenes és örökké-való boldogsága függ; érdekes szent élete, a melyet imádság és folytonos önmeggyőzés kö-zött mindhaláláig folytatott; érdekes végre bol-dog halála, a mely előzve volt a meunyei pá-radisomnak s azon kimondhatatlan örömeinek, melyeket Isten a szeretőknek készített a csil-lagos égi hazában. Martini Gusztáv gróf szü-lelett 1833. szeptember 15-én Brüsszelben, Bel-gium fővársában. Atyja Martini József gróf volt, anyja pedig Martini Anna, születlett Merms grófné. A nemes lelkületű grófné különös gon-dot fordított gyermekeire s már korán szívét csepegtette az istenfielem és a ker. erények magvait. Gimnáziumi tanulmányait Liüttichben kezdette meg a Jézus-társaságiak kollégiumában 1843-ban, a hol az első szent áldozásba is járult. 1847. év október havában testvérvél Tournayba ment, ahol három év alatt be is fe-jezte tanulmányait. Itt már határozottan küzdeni kellett az erényért, a mint hátrahagyott iratái-ból kiderül, de Gusztáv, mint Mária gyermeke

eltökélt akarattal sikra szállott az ellenség ellen és szívének erkölcsi tisztaságát a harc még kedvesebbé és dicsőbbé tette Isten és az emberek előtt. Midőn már közeledett azon idő, a mikor a világra kell majd lépnie, minden gondját arra fordította, hogy tisztában legyen arra nézve, milyen életpályára hívja őt az Ur. S e tekintetben különösen megszívlelésre méltó azon komolyság és határozottság, a melylyel a pályaválasztás fontos ügyét végezte. A sok szerencsétlenül választott hivatás és az ezzel járó elégedetlenségnek és boldogtalanságnak egyik főoka az, hogy ifjaink elhamarkodva, Isten és lelkiüdvükre való tekintet nélkül választanak oly pályát, a melyre testi képességük nincsen. Gusztáv érett megfontolás után 1850. év őszén Jézus-társaságába lépett. Különösen érdekes és aszért említésre is méltó azon nagy haszon, a melyet szent Ignác lelki gyakorlataiból merített s a melyet naplójában gondosan följegyezve találunk. Látható abból, mily módon működik az isteni kegyelem mindazok szívében, a kik magukat neki teljesen átadják, de egyszersmind észrevehető azon hűség és nagylelkűség is, a melylyel fiatal hősünk a kegyelem hívó szózatának mindenben megfelelni törekedett. Két évi megpróbáltatás után Gusztáv a szent fogadalmakat letette, a melyekkel már szorosabban lépett a szerzet köteleibe; azután pedig a Jézus-társaságában szokásos tanulmányokat kezdette meg Tronchiennesben. 1853. október havában Namurba ment, hogy ott tüzetesekben a bölcsélet tanulmányozásával foglalkozzék. Egyik tanára következőleg nyilatkozik róla a tudományok csarnokában való tartózkodása idejét illetőleg: „Csodálatraméltó volt engedelmessége és tanárai iránt való tisztelete. Az iskolában mintaképe volt a szerénységnek és a figyelemnek.“ Mialatt Gusztáv fenkölt érzelmeivel a tanulmányoknak szentelte idejét, váratlanul 1855. év szent József napján gyomor-baja támadt, a mely őt lassankint nagyon elgyengítette. Május havában betegsége már annyira fokozódott, hogy emberileg véve semmi remény sem volt felépüléséhez. Felvilágosították tehát őt állapotáról, mire ő maga kérte a haldoklók szentségeinek feladását. Betegsége ideje alatt hámulatos volt türelme, szeretete Isten és mindazok iránt, a kiknek vele bármilyen dolgot volt. Végre június 26-án este 7 óra körül visszaadta ártatlan lelkét Teremtőjének. Ilyen volt fiatal hősünk élete, rövid vonásokban feltüntetve. Tanulságos ez életrajz mindenekelőtt ifjainknak, a kik Gusztáv élet-körülményeiben saját magukóra ismerhetnek és láthatják, miképen kell nekik is küzdeniök, hogy már fiatal korukban is megszokják a kötelesség pontos teljesítését. Tanulságos mindazoknak, a kik a papnevelőintézetekben előkészülnek azon magasabb életpályára, melyet Isten nekik kijelölt; láthatják ök Gusztávban, hogy kell elsajátítaniök azon ismereteket és erényeket, melyekre később az Ur szőlőjében nagy szükségük lesz. Tanulságos a fiatal szerzetesekre nézve, főképen Magyarországon, mivel benne szemléltetik, mily nagy életszentséget és tökéletességet érhet el a buzgó szerzetes, ha szent hivatása fonségét felfogta és kellően átértette. Tanulságos végre mindenkinek, mivel ifju-öreg láthatja e fiatal hőnek életében, hogy a származás nemességét a természetfölötti erények ékesége még dicsőbbé teszi s meggyőződhetik arról, hogy mindenki, szegény-gazdag, egyaránt képes Isten kegyelmével szentté lenni. Miért is a szépen kiállított könyvecskét nagyon ajánljuk a magyar olvasóközönségnek, főleg a magyar ifjuságnak, a növendékpapoknak és minden rendbeli szerzeteseknek. Meg vagyunk győződve arról, hogy nagy lelki haszonnal és élvezettel olvassák mindannyian, a kik kezükbe veszik az életrajzot és pedig annyival inkább, mivel a fordító kiváló gondot fordított a tiszta, zamatos magyar nyásra és világosságra. A díszes könyvecske ára egész vászonkötésben 80 kr.

KÜLÖNFÉLE

□ A kormányozható léghajó problémája, ugy látszik, megoldása felé közeledik. A század végével talán már közlekedési eszközzé válik a léghajó, mely biztos irányban szeli majd át a léget, nem mint a mai, mely még csak játéka a lég áramlatainak, s mely ma még csak tudományos kutatás kísérleteinek eszközéül szolgál.

Repülni fogunk! Egy bizonyos cél felé, meghatározott sebességgel. A kormányzás módját elmes szerkezettel megoldották s ki még kételkedik a zsenialis technikus papírjaiban és rajzaiban, az higgyen a hidegen számító részvényesek papírjainak és jegyzéseinek. Edison, Behring, Röntgen és Sczcepanik találmányainak méltó koronája lesz az a léghajó, melyet Zepplin gróf talált föl s melynek próbarepülését feszületen lesi ugy a technikus világ, mint a közvélemény.

Berlinből írják, hogy ott nyolczszázezer márkányi alaptökével részvénytársaság alakult, a mely a Zepplin gróf terve után elkészítendő, német birodalmilag szabadalmazott kormányozható léghajó próbarepülését, hogy ne mondjuk, szárnypróbálgatásait finanszíroznai fogja.

A tervet a legelső rangú német technikusok igen szenzációs és eredményesnek ígérkező találmánynak mondják.

A légömb 100 méter hosszú 62 métermássa hordképességű. Alakja hosszukásan hengerded és óriási ceruzához hasonlít. Az előrehaladást és kormányzást két, a kosáron oldalt elhelyezkedett lapátkerek eszközölik, melyeket motorok mozgatnak. A léghajó nyolcznapra utra elegendő szénét képes felvenni s azt mondják, hogy óránként 35 kilométernyi sebességgel 4 nap alatt Amerikába juthat az ember.

Ha a találmány beválik, a végét járó századnak lesz a dicsősége, hogy az utolsó husz évtized legnehezebb technikai problémáját megoldotta.

□ Tréfa a halállal. Se szeri se száma a memoiroknak, naplójegyzeteknek és megemlékezéseknek, a mik most a francia forradalomról és különösen a rémuralom napjairól megjelennek. A történelem feljegyzéseiből jól tudjuk, hogy akkoriban a népönség pribékjei halomra ölelték a legjobb francia hazafiakat, különösen pedig a főembeket. Legfőképpen vadászták a szerencsétlen XVI. Lajos király udvarnépét, mert a királyhűség természetesen a hét főbűnök közé tartozott. XVI. Lajos udvarának legszeretetre méltóbb alakjai közül való volt Castellane vicomte, a merész csinyjeiről és törhetetlen jókedvéről híres főúr. 1793. októberben elfogták s a Luxembourg palotába zárták. Valahogy kiszabadult s néhány napig Párisban rejtőzködött, de azután menekülnie kellett; hogy hogyan, mi módon, nem tudta, de nem is nagyon törődött vele. Az utolsó pillanatban hamisított magának utlevelet s azzal nagy bátran megindult Helvézia felé. Auxerre városában feltartóztaták s a községházára vitték, a hol pedig a legvéresebb jakobinusok közül való Maure uralkodott korlátlanul kegyetlenül.

Utlevelem — írja maga a vicomte — átkozottul komisz hamisítvány volt s a mellett csak Lous-le-Saunier-ig szökött, a hol állítólagos apósom lakott. Azonkívül minden városban, községben látamozni kellett volna, a mi természetesen nem történt meg. Tanácstalanul mentem neki a rettenetes embernek.

E pillanatban haragszó csendült a fülemben s ettől jó ötletem támadt. A községháza előtt nagy jelenetet rögtönöztem:

— Micsoda itt is haragszó, hát papok uralkodnak itten? S azt mondják, hogy népképviseelő van a városházán? S még hozzá éjszakának évadján! Szivem mélyéig meg vagyok botránkozva s rögtön jelentést teszek az esetről! Lehetetlen, hogy népképviseelő megtérje az ilyesmit!

Ezután méltóságos léptekkel az infámis Maure hivatalos szobájába léptem, lecsaptam utlevelemet az asztalára s amugy félvállról odavettem neki:

— Nézd meg, rendben van-e?

Maure minél hamarabb szabadulni iparkodott az ilyen szilaj jakobinusától. Olvasatlanul aláírta utlevelemét s a lehető legédesebben mosolygott, a mint a kezembe szolgáltatotta:

— Adná a Legfelsőbb Lény, hogy mindenki oly rendben legyen, mint te vagy, polgártárs.

Átvettem az iránt s kölcsönös volt az örömlök, hogy egymástól megszabadulhattunk.

NYILT-TÉL

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, hogy a Magyar Állam Kőszénbánya részvény társaság

tatar Kőszénbányák

kizárólagos képviselőtet Székesfehérvár és vidékére átvettem és szénét itt állandóan raktáron tartom.

A hazai széntermékek közt a **tatar szén** első helyet foglal el és a porosz szénhez hasonlóan, legkisebb salakot sem és nagyon kevés hamut hagy hátra, miért is szobafűtésre kiválóan alkalmas.

Kérem a tiszteelt fogyasztó közönséget, hogy erről magának meggyőződést szerezni és megrendelésekkel fölkeresni sziveskedjék.

Iroda:

Tisztelettel

Sas-utca 5.

WEISZ JÓZSEF.

Egy magányos urház igen jó helyen kiadó november 1-ére. A házban van 5 szoba konyha, előszoba pincze, mosokonyha, fáskamara, nagy udvar és kis kert. Évi lakbér 450 ft. Értekezhetni a szerkesztőségben.

* E rovatban közölttekkert teletöléséget nem vállal a szerkesztőség.

KÖZGAZDASÁG.

A biztosítási ügy Magyarországon.

Vettük a fentebbi ozim alatt, *Szanyi* Zsigmond által írt füzetet, mely észrevételeket tartalmaz a dr. Beck Hugó féle biztosítási törvényjavaslat-tervezetre.

Élénk emlékezetében lesz még olvasóinknak, miszerint múlt hónapban sokat emlegették, hogy a hazai s osztrák elemi kárbiztosító társaságok Budapesten tanácskozára jönnek össze október második felében, hogy a jégbiztosítás gyökeres reformja felett határozzanak. Szerző szerint ez egyszertén azért történnék, hogy a részvényesek érdekében indítsanak akciót a biztosítottak újabb megterhelhetése céljából. Ennek az akciónak preliudiuma gyanánt írta meg füzetét, melyből mutatvány gyanánt hozzuk, a szerző hogy vélekedik a jelenlegi jégbiztosításról s miben látja a szükséges reformokat. Oly rendkívül rossz két esztendő után, mint a tavali és különösen az idei, bajos azt hangsúlyozni, hogy a jégdíjak eddig is tuldrágák voltak; és hogy a díjemelés nem volna indokolt.

Pedig tényleg ugy van és ennél az ágazatnál nem az a baj, hogy a díjak nem elég drágák és így az üzlet veszteséggel jár, hanem az, hogy hazánkban s pedig szerintem elsősorban éppen a tuldrága díjak miatt, nagyon is kevés a biztosító fél.

Magyarországon 1898-ban körülbelül 120.000 jégkötvény lett összesen kiállítva. Ebből még lemegegy vagy 15.000 kötvény törlesztés és a hol egy fél részére több kötvény lett kiállítva (több birtok, dohány, szálló biztosítás stb. melyek később tehát külön kötvénnyel biztosítottak). Így tehát körülbelül csak 105.000 fél biztosított jégkár ellen nagy Magyarországon.

Ez feltűnően elenyészően csekély a magyarországi gazdák számát tekintve és okát ennek egyrészt a drága díjakban, másrészt a kötvényfeltételekben, a kárbecslői eljárásban stb. keresem.

A jégbiztosítás terjedését most még megakadályozza a társaságok kartelleje is. Nem érvén eléggé számbavehető verseny, a kényük-kedvük szerinti díjfelemelés és kárbecslés körüli eljárás még inkább vissza fogja tartani a kisgazdát a biztosítástól és ennek a következménye végre is az lesz, hogy a nagy és nagyobb biztosítások megmaradnak, a kis ember azonban nem fog jégkár ellen biztosítani, vagyis a kockázatot kevesen nem fog megoszthatni és így a biztosítás még biztosabb lesz, mint eddig.

A részvénytársaságok azonban nyereszkesedő vállalatok lévén, végre is betölgják szüntetni ennek a veszteséges ágazatnak a művelését és bekövetkezik Magyarországon az az eset, hogy itt jégkár ellen legalább részvénytársaságoknál majd nem is lehet biztosítani.

A kis ember már csak azért is nehezen határozza el magát a jégkár elleni biztosításra, mert ő nála ennél az ágazatnál az illetékek ha csak 100 frt értékűt biztosít, a díjat magát is meghaladják és midőn ő azt hiszi, hogy teszem fél 300 frt érték után a 1 frt 20 kr., a díj 3 frt 60 kr., a kötvény díja az illetékek együttesen 4 frt 92 krt tesz ki (lévén a kezelési illeték ily kis kötvényeknél 70 kr., a kötvény-illeték 50 kr. bélyeg 7 kr.) a mihez nem ritkán hozzájön még 50 kr. sőt 1 frt is felvételi illeték címén, úgy hogy 3 frt 60 kr. helyett gyakran 5 frt 92 krt fizet.

Ennél az ágazatnál már sokkal jobb volna, ha a kötvényeken inkább drágább díjtétel, de más illeték mint törvényes bélyeg nem lenne felszámítható — így legalább tudná a fél már az ajánlattevésnél, hogy 300 frt érték után mit kell neki fizetnie. Most ezt nem tudja és a kötvényt gyakran visszautasítja — és eddig nem teljesen indokoltanul. A társaságok eddigi rendszere, hogy a veszteségeket drágább díjak által akarják paralizálni, nem válhatik be, ellenkezőleg: csak nagyobb veszteségeket kell hogy eredményezzen.

Nem a drága díj, hanem az fogja őket a veszteségtől megóvni, ha lehetővé teszik a közönségnek, hogy százezer helyett ötszázezeren is még többen biztosítsanak jégkár ellen.

E téren reformokra van szükség.

Ma már átment a köztudatba, hogy a biztosítás ügye szövetkezeti alapon a biztosítottakra nézve előnyösebb, mint nyereszkesedő vállalatoknál, illetve részvénytársaságoknál.

Ha a szövetkezeti biztosítás úgy szervezhető, hogy a közönség ahhoz teljes bizalommal lehet, övé a jövő.

Meggyőződésem szerint a szövetkezeti biztosítást társadalmi úton a kormány támogatása és felügyelete mellett kell és lehet csak oly arányokban és úgy megvalósítani, hogy az a célnak tökéletesen megfeleljen.

A kormány támogatása alatt nem értem azt, hogy a tényleges anyagi áldozatokat hozzon, hanem csak annyit óhajtanék, hogy a mi kormány a társadalmi mozgalmat jóindulatával és az első évben egy megfélemlő, legkésőbb az üzleti év végével visszafizetendő kölcsönrel — melyre természetesen teljesen megfelelő biztosíték kellene a kincstárnak nyújtani — egy nagy jégbiztosító szövetkezet alapítását lehetővé tegye.

Társadalmi úton lehetne arról gondoskodni, hogy a Magyarországon eddig jégkár ellen biztosító felek zöme és főleg, hogy még minél többen, kik jégkár ellen eddig nem vagy már nem biztosítottak, a jégbiztosításba lépjenek.

Így, tekintve, hogy a jégbiztosítási üzletnek eddig az volt a legnagyobb baja, hogy

kevesen biztosítottak és így a kockázatot kevesen meg nem oszthatott, ezt a legnagyobb bajt orvosolni lehetne.

Az állam erkölcsi támogatása mellett létesítendő és felügyelete alatt álló jégbiztosító szövetkezetekhez mindenkinek meg volna a bizalma, senki sem félhetne attól, hogy ez bizonytalan esetleg vészhozható vállalkozás — és ez a fő dolog.

A kamatláb emelése. Az osztrák-magyar bank tegnap elhatározta a kamatláb-emelést, a mit sem a pénzügyi, sem a gazdasági viszonyok meg nem okolnak, hanem kizárólag az osztalékok emelésére irányuló szűkkeblű bankpolitika tanácsol. Erről számol be a következő kommuniké: „Az osztrák-magyar bank főtaná-

csának mai ülésében elhatározták a bank kamatlábjának fél százalékkal való felemelését és ennélfogva október hó 14-étől kezdve a váltók és értékpapírok leszámítolásának kamatlába 4 és fél százalék, az állami járadékokra és a bankok zálogleveleire adandó kölcsönök kamatlába 5 százalék, az egyéb értékpapírokra adandó kölcsönök kamatlába pedig 5 és fél százalék lesz.“ A kamatláb emelése érzékeny károsodást jelent a mezőgazdaságnak, a gabonavámnak, a cukoriparnak s a kereskedelemnek, a mely éppen most táplál nagyobb igényeket a bankkal szemben. A gazdasági ágak károsodása bizony nem rekompenzálható a részvényesek nyereségével.

ULLMANN ÉS WEISZ

Székesfejervár, Nádor-utca 4., zirczi templommal szemben.

A t. vevőközönség becses figyelmébe ajánlja:

Mindenemű fürdőcikk: FÜRDŐ-KÖPENY, — CZIPÓ, — KALAP stb. dús választékban.

SZALLAG-, CSIPKE-, BÁRSONY- és ZSINOR-DISZKET

Valódi francia kézimunka és kötő anyagok, felülmulthatatlan francia szabású mellfűzőit. Szántartó angol batiszt zsebkendő tuc. 1 frt, alkalmi vétel.)

Nagy választék

minden izlésnek megfelelő utolsó divatu angol napernyők és antucasban.

FÉRFI ING, GALLER és NYAKKENDŐK

a legdivatosabb és legjobb kivitelben nagy választék.

Szappan, illatos- és esszenciák, szivar és szivarba tászkák szőrdi kivitelben.

ANGOL LINOLEUM és VIASZKOS VÁSZON GYÁRI RAKTÁR.

SZÉBOTT ÁRAK!

Kiváló tisztelettel Ullmann és Weisz.

!! Butorvásárlók figyelmébe !!

SIMON LAJOS

asztalos és kárpitos butorraktára,

SZÉKESFEJÉRVÁR, KOSSUTH-UTCZA 6-IK SZÁM,
(a posta átellenében.)

Ajánlja a n. é. helybeli és vidéki közönségnek saját készítményű butoraival berendezett üzletét, hol dús választékban kaphatók fényezett és matt háló-, ebédlő és szalon szoba butorok, továbbá

diványok s ottományok

mindenfélé alakban. Képek, fali és pipere tükrök, márvány és falappal. Ebédlő és nádszékek, függönytartók, matraczok, lószőr és tengerifüvel tömve — a legolcsóbb árban kaphatók. — Továbbá elvállal mindennemű asztalos és kárpitos munkák javítását és átdolgozását, új butorok készítését a legújabb divat szerint. Ugyazint ruganyos matraczok és roleták készítését

a legjutányosabb áron gyorsan és pontosan teljesít.

Vasuti uj menetrend.

Érvényes október 1-től.

(Cs. kir. szab. déli vaspálya.)

Budapest indul	Székesfejérvár érkezik	N.-Kamizsa indul	érkezik
Szem. v. 6.55 reg.	9.— d. e.	9.24 d. e.	1.40 d. u.
Gyors v. 8.— reg.	9.14 d. e.	9.19 d. e.	11.55 d. e.
Szem. v. 2.35 d. u.	4.29 d. u.	4.35 d. u.	8.50 este
Szem. v. 5.25 d. u.	7.39 este	—	—
Gyors v. 8.— este	9.17 este	9.22 este	12.07 éjjel
Szem. v. 9.25 este	11.33 este	11.43 este	3.52 éjjel

N.-Kamizsa indul	Székesfejérvár érkezik	Budapest indul	érkezik
Szem. v. 12.15 éjjel	4.16 reg.	4.24 reg.	6.29 reg.
Szem. v. —	—	6.— reg.	8.15 reg.
Gyors v. 5.47 reg.	8.27 reg.	8.34 reg.	9.50 reg.
Szem. v. 9.30 d. e.	2.03 d. u.	2.35 d. u.	4.35 d. u.
Szem. v. 2.— d. u.	6.01 d. u.	6.09 este	8.15 este
Gyors v. 5.03 d. u.	7.48 este	7.58 este	9.20 este

Komárom-Ujszöny indul	Székesfejérvár érkezik
Szem. v. 4.40 reg.	7.28 reg.
Szem. v. 12.13 d. u.	2.27 d. u.
Vegy. v. 6.30 este	11.12 éjjel

Székesfejérvár indul	Komárom-Ujszöny érkezik
Szem. v. 6.10 reg.	8.34 reg.
Vegy. v. 10.— d. e.	2.50 d. u.
Szem. v. 9.32 este	12.32 éjjel

M. kir. államvasutak.

Székesfejérvár indul	Veszprém érkezik	Veszprém indul	Székesfejérvár érkezik
T. v. 5.— reg.	8.03 d. e.	V. v. 4.19 reg.	5.50 reg.
Sz. v. 9.29 d. e.	10.45 d. u.	Sz. v. 7.07 reg.	8.22 reg.
V. v. 1.— d. u.	2.33 d. u.	Sz. v. 4.43 d. u.	5.54 d. u.
V. v. 9.27 este	11.— este	T. v. 7.19 este	10.09 e. te ³⁾

*: Csak esütőtökön, vasár- és ünnepnapokon.

Fejér- és tolnamegyei h. é. vasut.

Székesfejérvár indul	Adony-Szabolcs érkezik	Paks érkezik
V. v. 3.55 d. u.	5.12 d. u.	9.33 este
V. v. 7.56 reg.	9.23. reg.	2.15 d. u.

Paks indul	Adony-Szabolcs érkezik	Székesfejérvár érkezik
V. v. 2.— reg.	6.23 reg.	7.40 reg.
V. v. 1.20 d. u.	6.06 este	7.25 este

Székesfejérvár indul	Sárbogárd érkezik
V. v. 9.20 reg.	10.56 d. e.
V. v. 2.50 d. u.	4.30 d. u.

Sárbogárd indul	Székesfejérvár érkezik
V. v. 6.10 reg.	7.55 reg.
V. v. 12.— délben	1.47 d. u.

Koszoru

készítéshez szükséges viráglevelek, úgy minden színű

selyem papir

a legnagyobb választékban jutányos áron kapható

Kaufmann F. papirkereskedésében.

Székesfejérvár, Kossuth-utca 9. sz.
71. 3-2.

A LEGOLCSÓBB ÁRAK!

KNAZOVITZKY BÉLA

uri és női divatúru üzlete

SZÉKESFEJÉRVÁR, NÁDOR-UTCZA 12. SZÁM, (a volt Rode Imre-féle üzlet.)

Ajánlja a nagyszerű közönség becses figyelmébe ujonnan berendezett, a legszolidabb alapon vezetett üzletét.
A legújabb divatú férfi és fiu kemény és puha kalapok 80—4 frtig
Fehér chiffon ingek 1.20—2 frtig
Pique, selyem és zepfir divat ingek 1.50—2 50-ig
Férfi és gyermek lábravalók a legerősebb csinvtból 65—1.30-ig
Nyakkendők a legdivatosabb formákban 15—1 frtig

Valódi prágai bőrkeztjük elismert legjobb gyártmány párja 1 frt 20 kr.

Eső és napernyők, comód és magas száru posztó-czipők. Nagy választék téli és nyári szövött árukban, u. m.: férfi, női és gyermek **harisnyák**, Jäger-féle **alsó-ingek** és **nadrágok**, női tricó és kötött **alsó szoknyák**, **gyermek öltönyök**. — **Ujdonság!** Varrás nélküli tricó és kötött keztjük, a legizlésebb kivitelű **gyermek ruhácskák**, kabátkák, sapkák és fejkötők, továbbá szövet, parget s mosó női Blouzok.

Valódi orosz és elefantjegyű sárczipők (caloschnik.)

Női és gyermek fehérműek, ingek, corsetták, nadrágok és alsó sz o nyák.

CHIFFONOK és VÁSZNAK.

Kötő, horgoló pamutok, czérnák és selymek, csipkék, szallagok, bélés áruk illatszerek stb. rövidáru cikkek dus választékban.

SIRKOSZORUK!! NAGY VÁLASZTÉKBAN!

50 krajczártól 5 forintig.

69. 4-2

A LEGJOBB GYÁRTMÁNYU ÁRUK!

Homoki szőlőtelepítőknek igen fontos.

A czég 17 év óta áll fenn s most már az ország kívül is elterjedt a híre, a mennyiben ma már sok országban, Gallia, Bukovina, Stájerország, Alsó és Felső-Ausztria, valamint Szerbia, Bulgária, Románia és Németország részére. Nemcsak állományát szőlővel, hanem vadonözemetét szállít Horvát-, Szlavonország, Bosznia, Cseh- és Moravia-állományára is. A czég évenként 4500-5000 rendeltetők által szállított anyagokat. A gyümölcsfa-iskola teljesen s így az főkét a **homoki szőlőtelepítőknek kínosa háza** talajból kikerült fa a homokföldbe is, mely agyagos iszapterakodású vagy túlságosan kövérített talajban állítanak elő. A gyümölcsfajok boldogult Bereczki Máté mezőkövesházi híres kertész, nagy tapasztalatú, bírs, díj és eperhöl. Az 1-2-3-4 éves, gazdag gyökert, fajhiteles, igen szép csemeték darabja azok erőssége szerint 15 krtól 19 krig. A 1-2 éves igen erős koronás szőlő darabja 45-50 kr. Nagyban vételnél az árak külön megállapodás tárgyát képezik. Fentirt gyümölcsfajokról táblairítás folyván. — 2-3-4 éves selejtezett minőségű csemeték is kaphatók, erősség szerint 2-5-7-10-15-20 krtól 19 krig. A 1-2 éves igen erős koronás szőlő darabja 45-50 krtól 19 krig. A 1-2 éves igen erős koronás szőlő darabja 45-50 krtól 19 krig. A 1-2 éves igen erős koronás szőlő darabja 45-50 krtól 19 krig. A 1-2 éves igen erős koronás szőlő darabja 45-50 krtól 19 krig.

UNGVÁRY LÁSZLÓ gyümölcsfa-iskolája, Czepléden.

!! Tessék árjegyzéket kérni!!

74. 10-2

STEININGER SÁNDOR

DIVAT-, VÁSZON- ÉS FEHÉRNEMŰ ÜZLETE

SZÉKESFEJÉRVÁR, NÁDOR-UTCZA 19. SZÁM, TEJES-KÖZ SARKÁN;

Ajánlom dúsan felszerelt raktáromat az igen t. vevő közönség pártfogásába, minthogy nagyobb »parthie« vételeim által azon helyzetben vagyok, hogy meglepő »jutányos« árákért tudok a t. közönség szolgálatára lehetni.

SAJÁT ÉRDEKÉBEN KÉREM BEVÁSÁRLÁSAIT NÁLAM MEGTENNİ.

KÉSZ NŐI- és GYERMEK-FELÖLTÖK, SZÖRME-ÁRUK

egyedüli nagy választék a legolcsóbbtól a legfinomabbig!

Valódi francia és angol női divat-kelmék az őszi idényre a legfinomabbtól a legolcsóbbig, (pl. schewiott duplaszéles **20 kr.** métere). — Szepességi fehérnemű u. m. abrosz, szalvéta, törülköző nagy választékban. Schiffonok és bélés áruk.

Ebédlő-, szalon- és futószőnyegek gyári raktár, gyári ár.

Szövet- és csipkefüggönyök, vászonneműek meglepő árákért.

Francia kitűnő mosható pargetok stb. e szakmába vágó czikkek.

Steininger Sándor

divat-, vászon- és fehérnemű üzlete Székesfehérvár, Nádor-utca 19. szám, tejes-köz sarkán.

1 vég 50 rófös * * * *
Rumburgi vászon
I vég
8 frt 50.

30 rófös
12 »Webe«
Általánosan
kitűnőnek elismert
vászon
5 frt 50.

1 nagy
14-es szalon boszniai
szőnyeg
10 frt 50 kr.

**Szolidabb
ajánlat
nem
létezik!**

Postai megrendelésnél kérem a t. megrendelőt, megnevezni az árjegyzékben kiírt árut, az árut
nem küldöm utánvétel mellett
és ha a küldött áru meg nem felel, saját költségemre tessék azt visszaküldeni.

Czim: **STEININGER, Székesfehérvár.**

Az igen t. megrendelő semmit nem reszkizoz rendelésénél, mert az áru nem küldetik utánvétel mellett és semmi nehézmény nincs az áru esetleges visszaküldésénél.

* * * * 1 vég 30 rófös
kitűnő minőségű
korona kanavász
I vég
5 frt.

30 rófös
Rumburgi
jóminőségű
4 széles **3.50,**
5 széles **4 frt.**

2 drb ágyterítő
1 asztalkendő
remek kivitelben
5 frt 50 kr.

A n. é. közönség föltétlen bizalmát és jóáratu pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel

STEININGER SÁNDOR.

Kreizler Sámuel és Fia

Székesfejérvár, Belpiacz, saját ház.

Ajánlja

dúsan felszerelt raktárát

legdivatosabb

női ruhakelmékben, asztal-,
fehérnemű és csinvatokban,
ágy-, asztalterítők, szőnyegek
és függönyökben.

A n. érd. közönség szives figyelmébe!

A műselyem festés + + +

+ + + és vegytisztítás.

Minden e szakmába vágó férfi és női ruhaneműek, Perzsa vagy más szőnyegek, csipke és Tunisz-függönyök, Selyem vagy bársony bármilyen gazdagon díszített ruhaneműek, bútör szövetek ugy festésre mind tisztításra lejtetlenül. Bársony neműek elfejtvé préselésre és mintázásra. Gyöngy és selyemhimzések, keztük, nyakkendők, selyem ingek, Egyenruhák, szörme szőnyegek felelőség mellett a legjutányosabb árban számíttatnak.

Gyászruhák festése gyorsan eszközöltetik.

Számos pártfogást kérve
teljes tisztelettel

Papp Károly

Szt.-István-utca 5. szám,
a nagytemplommal szemben.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legrágábbaké.

Ára darabonként 3 forint.

Jótállás mellett, míg a készlet tart.

Hozzá ezüstös óraláncz 60 krajczár.

Önberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállításon kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvágás ki-zárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegsége-től megment. Tartós és pénzt megtakarító.

* * * Darabja 3 frt. * * *

A penge ***esillagos acézből és a többi részei alpaccából vannak.

Egy külön penge hozzá 1 forint.

Megredezhető:

Pollák Sándor főbizományosnál

Budapest, V. ker., Kálmán-utca 17.

Gyűjtőknek 5 drb után egy ingyen küldetik.

Ajánljuk a római katolikus egyéneknek

AZ „UNIO CATHOLICA“

biztosítási szövetkezetet

TÜZ- ÉS JÉGKÁROK ELLENI BIZTOSÍTÁSNAI.

Olcsó díjak! ————— Jó feltételek!

CSAK RÓMAI KATHOLIKUSOK BIZTOSÍTÁSA FOGADTATIK E

Az „UNIO CATHOLICA“ dunántúli felügyelőségének vezetője

NÉMETH ÖDÖN FŐFELÜGYELŐ.

Bővebb felvilágosítással szolgál a szerkesztőség.

Legnagyobb nyeresény

legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona.

Az összes 50,000 nyeresény

JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeresény legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona

A nyeresények részletes beosztása a következő:

	Korona
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 " "	200000
2 " "	100000
1 " "	90000
1 " "	80000
1 " "	70000
2 " "	60000
1 " "	40000
5 " "	30000
1 " "	25000
7 " "	20000
3 " "	15000
31 " "	10000
67 " "	5000
3 " "	3000
432 " "	2000
763 " "	1000
1238 " "	500
90 " "	300
31700 " "	200
15650 á 170, 30, 100, 80, 40	
50,000 nyer. és jut. összegben	13.160,000

melyek hat húzásban sorsoltatnak ki.

A harmadik nagy magy. kir. osztályors-játék nemsokára ismét kezdődik és

100,000 sorsjegyre **50,000** nyeremény

jut, vagyis az oldalt levő nyereményjegyzék szerint az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog.

A nyerési esélyek tehát, mint már általánosan ismeretes, óriásiak.

Összesen tizenhárom millió 160.000 koronát sorsolnak ki biztosan. A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

egy millió korona

Szives mielőbbi megrendeléseknél eredeti sorsjegyeket a tervszerű eredeti árban és pedig:

egy egész I-ső oszt. eredeti sorsjegyet 6. — frt
" fél " " " " " 3. —
" negyed " " " " " 1.50
" nyolczad " " " " " —.75

küldünk szét utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése ellenében.

A húzások után megküldjük tisztelt vevőinknek a hivatalos húzási jegyzéket, hivatalos tervezetek pedig díjtalanul állanak rendelkezésre. A húzások a magy. kir. kormány ellenőrzése mellett nyilvánosan történnek és azoknál mindenki megjelenehetik.

Kérjük a rendelvényeket mielőbb, legkésőbb azonban

f. é. október hó 22-ig

hozzánk beküldeni.

Török A. ÉS TSA

a m. kir. szab. osztályorsjáték
főelárusítói

Budapest, V., Váci-körút 4 a.

Rendelőlevél levágandó

Török A. és Társa uraknak Budapest.

Kérek részemre I. osztályu magy. kir. szab. osztályorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget frt } utánvételezni kérem
postautalvánnyal küldöm. } A nem tetsző törlendő.

Pontos ezim.